

सानฝัน ... ชุมชนปลอดขยะ

กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลปรีก

“หนูเห็นเพื่อนๆ ในโรงเรียนกินน้ำขวดแล้วทิ้ง...วันละไม่ต่ำกว่า 30 ขวด...
ถ้าเป็นเดือน...เราคงมีเงินเก็บไม่น้อย โชเพียไม่เพียงแค่นี้
แต่เธอได้ระดมเพื่อนๆ ที่สนิท และพูดคุยกันรู้เรื่อง
เพื่อนำโครงการกองทุนขยะ ”

เรื่องราวดีๆ หลายเรื่องมักเกิดขึ้นเพราะ “จังหวะ” ดังเช่นเรื่องราวของ
รุ่งอรุณ ปานนพภา หรือ “โชเพีย” นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
พัฒนาศาสตร์มูลนิธิ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

เพราะในระหว่างที่มีการจัดบอร์ดนิทรรศการของโรงเรียน โชเพียเห็นว่
การจัดนิทรรศการแต่ละครั้งต้องจ่ายเงินไม่น้อย และจากประสบการณ์
การทำงาน “ธนาคารขยะ” ของชุมชน ทำให้เธอคิดว่า มันน่าจะมียุทธ
ธนากรรมมาใช้จัดนิทรรศการโดยไม่ต้องจ่ายเงินออกที่เก็บกันภายในห้อง

“หนูเห็นเพื่อนๆ ในโรงเรียนกินน้ำขวดแล้วทิ้ง...วันละไม่ต่ำกว่า 30 ขวด...
ถ้าเป็นเดือน...เราคงมีเงินเก็บไม่น้อย”

โชเพียไม่เพียงแค่นี้ แต่เธอได้ระดมเพื่อนๆ ที่สนิท และพูดคุยกันรู้เรื่อง
เพื่อทำ “โครงการกองทุนขยะ” ซึ่งในเบื้องต้นต้องการแค่ลดภาระค่าใช้จ่าย
ในห้องเรียนเท่านั้น

และระหว่างที่เด็กๆ ในโรงเรียนพัฒนาศาสตร์มูลนิธิกำลังคิดหาวิธีเพิ่มมูลค่า
จากขยะ...นอกโรงเรียนก็มีผู้ใหญ่จากเทศบาลตำบลปรีกพยายามหาแนวทาง
ในการนำ “ธนาคารขยะ” ซึ่งเคยรุ่งเรืองในช่วงปี 2548 แต่เลือนหายไปเมื่อครั้ง
น้ำท่วมใหญ่ในปี 2554 กลับมาใช้อีกครั้ง

เมื่อ “ประโยชน์” ลงตัว การฟื้นฟู “ธนาคารขยะ” ของชุมชนก็เริ่มขึ้น...

ปรีก: ชุมชนปลอดขยะ

“ตำบลปรีก” ขึ้นชื่อเรื่อง “ชุมชนปลอดขยะ” ซึ่งเป็นผลงานเด่นที่เทศบาล
ตำบลปรีก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาสร้างขึ้นเมื่อปี 2548 ด้วยต้องการลดภาระ
ด้านการจัดเก็บขยะในชุมชน ขณะเดียวกันก็ยังเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับ
คนในชุมชน และยังช่วยลดปริมาณขยะในพื้นที่ไปพร้อมกัน

จนกระทั่งราวปี 2554 ตำบลปรีกประสบกับปัญหาน้ำท่วมใหญ่ ธนาคารขยะ
จึงต้องย้ายออกไปดำเนินการนอกชุมชน ปัญหา “ขยะล้นถัง” เริ่มกลับมา

“ไม่จำเป็นต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่...เพราะจะสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณเกินไป ซึ่งจริงๆ เรามีประสบการณ์เรื่องการทำธนาคารขยะอยู่แล้ว ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็มีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะเป็นอย่างดี แต่สิ่งที่หนูอยากให้เพิ่มเข้าไปคือการเอาโรงเรียนเข้ามาเป็นเครือข่าย เพราะจะได้พัฒนาเด็กนักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการขยะและจิตสำนึกด้านการดูแลรักษาความสะอาดไปด้วยพร้อมกัน”

แม้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนจะพยายามทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา แต่ก็เป็นแบบต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ ไม่ได้มีการจับมือทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

ถึงกระนั้นก็ตามการนำโครงการ “ธนาคารขยะ” กลับมาทำใหม่ก็ไม่ใช่ง่าย ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ขณะที่คณะทำงานในสภาเด็กและเยาวชนชุดเก่าที่เป็นเสมือนโครงการต้นแบบก็เริ่มจบการศึกษา ส่วนสภาเด็กและเยาวชนชุดใหม่ก็ยังไม่เข้าใจงานด้านพัฒนาชุมชนดีพอ

แต่ระหว่างที่กำลังหาแนวทางอยู่นั้น ก็เป็นจังหวะที่ “สงขลาฟอรั่ม” มีโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลาที่เปิดโอกาสให้เยาวชนนำโจทย์ปัญหาในชุมชนมาทำเป็นโครงการ เพื่อให้เยาวชนที่มีหัวใจความเป็นพลเมืองใช้พลังศักยภาพของตนร่วมคลี่คลายปัญหาให้กับชุมชน ซึ่งทั้งเทศบาลตำบลปริงและไซเพียต่างเห็นตรงกันว่า เป็นโอกาสดีที่จะนำแนวคิด “ธนาคารขยะ” กลับมาใช้อีกครั้ง จึงส่งร่างโครงการพัฒนากิจการธนาคารขยะเสนอต่อสงขลาฟอรั่ม โดยมีเป้าหมายคือพัฒนารูปแบบธนาคารขยะของเทศบาลตำบลปริง...

“ตอนเขียนร่างข้อเสนอโครงการ หนูไม่ได้ร่วมเขียนด้วย เนื่องจากช่วงนั้นต้องสอบกลางภาค” ไซเพีย เล่าถึงจุดเริ่มต้นของโครงการที่เธอไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด และทำให้เธอต้องกลับไปขอร่างโครงการกลับมาปรับแก้ไขใหม่... โดยเพิ่มโรงเรียนพัฒนาสาธิตมูลนิธิเข้ามาเป็นเครือข่ายการทำงาน

“หนูมองว่า...เราไม่จำเป็นต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่ตามแนวทางเดิม คือเริ่มที่คนทั้งหมดในชุมชน รวมถึงสร้างสถานที่รับซื้อขยะขึ้นใหม่ เพราะจะเป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณมากเกินไป ซึ่งจริง ๆ เรามีประสบการณ์การทำธนาคารขยะอยู่แล้ว ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็มีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะเป็นอย่างดี แต่สิ่งที่หนูอยากให้เพิ่มเข้าไปคือการเอาโรงเรียนเข้ามาเป็นเครือข่าย เพราะจะได้พัฒนาเด็กนักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการขยะและจิตสำนึกด้านการดูแลรักษาความสะอาดไปด้วยพร้อมกัน”

เริ่มภารกิจ “ปลูกจิตสำนึก” พัทธัยธนาคารขยะ

เมื่อไซเพียเริ่มเข้ามาดูแลโครงการพัฒนากิจการธนาคารขยะ เธอจึงเริ่มมองหาเพื่อนๆ ที่เรียนอยู่ห้องเดียวกันเข้ามาเป็นทีมงานคือ กมลรัตน์ หมัดเลียด หรือ “นุญา” กับ ดาราวรรณ หิมละ หรือ “ฮานะ” และเพื่อต้องการสร้างคนรุ่นใหม่ขึ้นมาเป็นแกนนำแทนหลังจบการศึกษา ไซเพียจึงชวนรุ่นน้องคือ นีรชา ประสววรรณ หรือ “มียะ” และ นุศรา มาลินี หรือ “ก๊ะบิ” ซึ่งกำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าร่วมทีมอีก 2 คน

หลังครบทีมแกนนำทั้งหมดก็ชักแถวกันไปหาครูในโรงเรียน พร้อมอธิบายขายฝันซีให้เห็นประโยชน์ของธนาคารขยะ

“โครงการนี้มันไม่ใช่แค่การฝึกเด็กให้รู้จักแยกขยะเป็นเท่านั้น แต่ยังสอนเรื่องความมีวินัย การออม และการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไปด้วยพร้อมกัน โดยโครงการนี้จะบูรณาการโครงการธนาคารขยะเดิมของเทศบาลเข้ากับกิจกรรมคัดแยกขยะที่มีอยู่แล้วในโรงเรียน ซึ่งคาดว่าจะกิจกรรมนี้จะช่วยสานต่อและลดภาระงานของครูได้มาก อีกทั้งยังสะดวกต่อการชักชวนกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นเป้าหมายสำคัญมาร่วมกิจกรรมที่สำคัญในโรงเรียนยังมีสถานที่ทำโรงคัดแยกขยะที่ไม่ได้ลงทุนสร้างใหม่ทั้งหมด ทำให้ไม่เปลืองงบประมาณด้วย”

เมื่อครูเห็นดีเห็นงาม สมาชิกทั้ง 5 ก็เริ่มต้นหาลูกค้าเข้าธนาคารขยะทันที...

ไซเพียเล่าว่า การหาลูกค้าของเธอก็ใช้วิธีเชิญชวนตามห้องประกาศเสียงตามสาย ไม่นานก็มีเด็ก ๆ ในโรงเรียนเข้ามาพร้อมน้องบางคนบอกว่า มะ (แม่) บอกให้มาร่วมกิจกรรมกับพี่ไซเพีย เพราะได้ยินประกาศเสียงตามสาย

เสียงตามสาย รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ทั้งในและนอกโรงเรียน ทำให้เด็กนักเรียนกว่าร้อยละ 70 ในโรงเรียนที่มองเห็นประโยชน์ของการคัดแยกขยะเข้าร่วมโครงการ โดยส่วนใหญ่จะนำขยะคือขวดน้ำพลาสติกที่ตนเองต้องดื่มอยู่แล้วในทุก ๆ วัน หรือเก็บได้จากจุดต่าง ๆ ในโรงเรียนเก็บสะสมมาฝากไว้กับพี่ ๆ ในช่วงหลังเลิกเรียนทุกวันศุกร์ แปรค่าขยะให้เป็นเงินเก็บไว้ในบัญชีร่วมกันในแต่ละห้องเรียน โดยไม่ต้องควักกระเป๋าเอาเงินส่วนตัวไปฝากเป็นเงินกองทุนสำหรับใช้ในกิจกรรมของห้องเรียน แต่สามารถเบิกเงินจากบัญชีธนาคารขยะมาใช้ทำกิจกรรมได้เลย ส่วนจำนวนเงินที่ได้ในแต่ละห้องก็มากน้อยต่างกัน เมื่อนับรวมในแต่ละเทอมก็จะอยู่ราว ๆ หลักร้อย

“มีน้องชั้นประถมศึกษาคนหนึ่งที่เราเฝ้าสังเกตเขามาตลอด เราเห็นว่าในช่วงพักเที่ยง เขาจะรีบทานข้าว แล้วรีบไปเก็บขยะบริเวณใต้ที่นั่งเล่นในโรงเรียนอย่างตั้งใจ เพราะเขาเห็น “คุณค่า” ของขยะ และบางครั้งพวกเราและเพื่อน ๆ ในกลุ่มก็จะเข้าไปช่วยเขาเก็บเหมือนกัน แม้เป็นน้องตัวเล็ก ๆ แต่เขายังทำได้ขนาดนี้ ทำให้เรามีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น” กลุ่มสภาเด็กฯ เล่าเสริมด้วยความประทับใจ

การคัดแยกขยะกับธนาคารขยะในโรงเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น มีเพียงปัญหาเรื่องการแข่งขันเวลาเรียนกับการทำกิจกรรมของสมาชิกแต่ละคนที่อยู่ในช่วงการปรับตัวเท่านั้น ซึ่งในช่วงการทำโครงการแรก ๆ ไซเพียยอมรับว่า เธอค่อนข้างเข้าไปมีบทบาทสำคัญ เป็นเหมือนหัวหน้าทีมให้เพื่อน ๆ เพราะมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงโครงการธนาคาร

ขยะของชุมชนมาก่อน ทำให้เพื่อน ๆ หลายคนได้เริ่มเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับไซเพีย

ขยะ...สร้างคน

สำหรับไซเพียแม้จะมีประสบการณ์ในการทำโครงการมาบ้างแล้ว แต่เธอมองว่าทักษะที่ได้จากการทำโครงการช่วยพัฒนาเธอได้มาก

“ถ้าเราไม่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ เราจะทำไปแบบงู ๆ ปลา ๆ รู้บ้างไม่รู้บ้าง แต่ตอนนี้ทำโครงการแบบมีระบบ มีระเบียบ มีจุดประสงค์ รู้ว่าทำเพื่ออะไร มีวิธีทำงานแบบเป็นทางการมากขึ้น รู้จักใช้ความรู้ที่มี และรู้จักหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้ทำโครงการได้ดีมากขึ้นด้วย”

ส่วนความรับผิดชอบในฐานะ “หัวหน้าทีม” ไซเพียทำหน้าที่จัดการงานด้านข้อมูลเป็นหลัก ทั้งจัดเตรียมเอกสารนำเสนองาน ประสานงาน และด้วยเหตุผลที่เพื่อนบอกว่าเธอเป็นคนพูดเก่งที่สุดในกลุ่ม และมีประสบการณ์ในการจัดรายการวิทยุมาบ้าง จึงได้รับหน้าที่แนะนำโครงการผ่านการจัดรายการวิทยุของเทศบาลภายใต้บรรยากาศการพูดคุยกับผู้ฟังที่ไม่เป็นวิชาการ แต่จะใช้เทคนิคการพูดคุยทั้งสาระและความบันเทิงสอดแทรกการประชาสัมพันธ์แบบอ้อม ๆ แทนการประชาสัมพันธ์โครงการไปตรง ๆ

“ถ้าเราทำแค่ในโรงเรียน พอปิดเทอมเราก็ต้องหยุด เพราะไม่มีเด็กไปโรงเรียน แต่ถ้าเราได้ทำกับคนในชุมชนด้วย เราจะได้ตลอด เพราะชุมชนไม่มีวันปิด” ไซเพียกล่าวเสริม

“ตอนนี้เราทำโครงการแบบ มีระบบ มีระเบียบ มีจุดประสงค์ รู้ว่าทำเพื่ออะไร มีวิธีการทำงาน แบบเป็นทางการมากขึ้น รู้จัก ใช้ความรู้ที่มี และรู้จักหาความรู้ เพิ่มเติม ทำให้นำโครงการได้ดี มากขึ้น ”

ส่วน “นุญา” แม้จะเป็นคนพูดไม่เก่งนัก แต่ก็สามารถนำเสนองานได้ โชเฟอร์ จึงชักชวนนุญาเข้าไปร่วมจัดรายการวิทยุด้วยกัน โดยนุญาคาดหวังว่าเธอจะได้ เรียนรู้ร่วมกับโชเฟอร์ และยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย ด้วยความ มุ่งมั่นตั้งใจของสองสาวทำให้พวกเธอสามารถดึงดูดเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเพิ่มขึ้น

“ก่อนหน้านี้ไม่ได้ทำโครงการ ว่างๆ ก็คงจะใช้เวลานอนอยู่บ้านอย่าง เดียว แต่ถ้าเข้าร่วมจะทำให้เราได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้ทำ ประโยชน์ต่อสังคม ส่วนเราก็จะได้ช่วยเพื่อนทำงาน ขึ้นชื่อว่าเป็นกิจกรรมก็ น่าสนใจแล้ว ทำให้เราได้ฝึกตัวเองให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น” นุญากล่าว

ส่วน “ฮานะ” ที่มีบุคลิกขี้อาย และดูไม่ค่อยพูดที่สุดในกลุ่ม บอกว่า ตนเอง ถนัดเรื่องการเขียน จึงทำหน้าที่ช่วยเพื่อนจัดบันทึกการประชุม เหมือนกับเป็น เลขานุการของทีม และยังได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นฝ่ายรับซื้อ ซึ่งโชเฟอร์เสริมว่า เป็นกิจกรรมที่ฮานะสามารถเรียนรู้และแบ่งเวลามาช่วยกิจกรรมในธนาคารขยะได้ ดีกว่าใครๆ ฮานะเองก็มองว่า กิจกรรมนี้ยิ่งทำยิ่งสนุก ทำให้มีความรู้รอบตัวเรื่อง การแยกขยะ ราคาซื้อขายขยะ รวมถึงการลงบัญชีธนาคาร สิ่งเหล่านี้ล้วน เป็นความรู้ใหม่ที่ทำให้รู้สึกว่าคุณเองเติบโตและมีความรับผิดชอบมากขึ้น

“มีชัย” กับ “กะปิ” แกนนำรุ่นน้องชั้น ม.ต้น ก็เข้ามาช่วยงานอย่างเต็มที่ ทุกครั้งถ้าไม่ติดกิจกรรมอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยคิดช่วยทำ แล้วยังช่วยคัดแยก ขยะ เตรียมอุปกรณ์ สถานที่ด้วย ประจวบเหมาะกับบุคลิกลุยๆ และชอบ ถ่ายรูป น้องๆ จึงรับอาสาช่วยบันทึกภาพกิจกรรมในการดำเนินงานให้ด้วย เสมอ จนมีชัยกับกะปิเอ่ยปากว่า เป็นงานที่พวกเขาถนัด แล้วก็รู้สึกสนุกที่ได้ ทำงานนี้

กลุ่มสภาเด็กฯ ยังบอกด้วยว่า การแบ่งหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มจะไม่อยู่ใน รูปแบบที่ดูเป็นทางการ และเฉพาะเจาะจงว่าใครต้องทำหน้าที่ไหน อย่างไร เพื่อไม่ให้เป็นการระแวงของใครมากเกินไป แต่อยากให้การดำเนินงานมาจากการมี จิตอาสารับผิดชอบต่องานของเพื่อนทุกๆ คน

บทเรียน...ต่อยอดความสำเร็จ

วันนี้โรงเรียนพัฒนาศาสตร์มูลนิธินอกจากปราศจากขยะมากขึ้นแล้ว ยังส่งผล ให้กลุ่มสภาเด็กฯ ที่ร่วมทำโครงการนี้ได้มีโอกาสเรียนรู้การทำงานอย่างเต็ม ศักยภาพ ได้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือร่วมใจกันทำงานทำให้การ ทำงานของพวกเขาประสบความสำเร็จได้ไม่ยากนัก ที่สำคัญโครงการนี้ทำให้ พวกเธอได้เห็นภาพเพื่อนพ้องน้องพี่ในโรงเรียน รวมทั้งผู้ใหญ่ที่อยู่ในโรงเรียน และในชุมชนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

แต่สิ่งสำคัญที่สาว ๆ ทั้ง 5 คนพูดเป็นเสียงเดียวกันนั่นคือ “โอกาส” ที่ทำให้ คนทำงานได้รู้จักตัวเอง รู้จักเพื่อนร่วมงาน รวมถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำทั้งปัจจัย ความสำเร็จและไม่สำเร็จ กลับมาพัฒนาศักยภาพตนเอง

ทั้งนี้โชเฟอร์ นุญา ฮานะ รวมถึงเพื่อนๆ ที่ร่วมทำโครงการยังรู้สึกได้ถึง การเปลี่ยนแปลงเรื่องการกล้าแสดงออกที่มีมากขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ ที่สงขลาฟอรั่มจัดขึ้น เพื่อเป็นเวทีที่เยาวชนจะได้พัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของ ตัวเอง

โดยเฉพาะกับฮานะที่บอกว่า “เมื่อก่อนเป็นคนเจี๊ยบๆ แต่หลังจากที่ ได้เข้าอบรมกับสงขลาฟอรั่ม ที่ต้องมีการฝึกเขียนโครงการ ต้องถือไม้ค้คอย ตอบคำถาม ยิ่งทำให้เราตื่นเต้น จากที่เคยไม่ตอบ เพราะเรียบเรียงคำพูด ไม่ได้ ตอนนี้ก็รู้สึกกระตือรือร้นมากขึ้น คิดว่าในเมื่อเพื่อนๆ คนอื่นยังทำได้ เราก็ต้องทำได้เช่นกัน ตอนนี้เลยกล้าที่จะพูดมากขึ้น ไม่ว่าจะพูดดีหรือไม่ หรือพูดผิดก็ไม่กังวลเหมือนแต่ก่อนแล้ว”

ส่วนทัศนคติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมก็มีมากขึ้นด้วย เมื่อก่อนไม่เคย คิดเรื่องการจัดการปัญหาขยะจริงจังเท่าตอนนี้ แต่ก่อนคิดว่าแค่ทิ้งขยะลงถัง ก็เป็นความรับผิดชอบต่อพ่อแล้ว เห็นขวดอยู่ในถังขยะก็ไม่คิดหยิบมาคัดแยก ไม่อยากจับ ยิ่งเห็นคนอื่นทิ้งขยะไม่เป็นที่ก็แค่คิดว่าทำไมทั้งไม่เป็นที่ แต่ก็ไม่ได้ เก็บให้ เพราะคิดว่าใครทิ้งก็ควรเก็บเอง

ด้านนุญายกบอกว่า การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดนอกจากการกล้าพูด กล้า แสดงออกแล้ว ยังมีมุมมองเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น “จากเดิม ไม่ค่อยสนใจเรื่องขยะ มองว่าขยะก็คือขยะ จะแยกไปทำไม พอได้รู้ว่าขยะ มีค่า ยังมีขยะมากแล้วเรารู้จักนำมาคัดแยก เราก็จะยิ่งได้ทั้งเงินและความ สะอาด คิดว่าต่อไปอยากทำกิจกรรมด้านอื่นๆ ให้มากขึ้น เพราะอยากได้ เพื่อนใหม่ และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน”

เช่นเดียวกับโชเฟอร์ ที่เล่าถึงความประทับใจจากการทำกิจกรรมเพื่อสังคม มาโดยตลอดว่า “ตอนเด็กๆ ที่เราปั่นจักรยาน พอเห็นขยะก็จะอึด (จอง) เอา ไว้ก่อน กลัวว่าเพื่อนจะแย่งเก็บ เพราะคิดเสมอว่า ถ้าเราเก็บขยะได้เยอะ

“ การทำโครงการเพื่อชุมชน เรื่องใจ ความผูกพัน และ ความสามัคคีจะต้องมาก่อน... เด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการที่ดี ขึ้นมาก ทั้งด้านการบริหาร จัดการทั้งคนและงบประมาณ แต่ที่ดีที่สุดคือ พวกเขามี ทัศนคติที่ดีต่อชุมชนมากขึ้น เกิดความรักความผูกพันกับ ชุมชน สามารถเข้าไปเชื่อมร้อย ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาล โรงเรียน ชุมชน และอีกหลาย ภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมกัน ทำงานได้เป็นอย่างดี ”

“หากถามว่าความสำเร็จของโครงการนี้เป็นอย่างไร ครูอนุชาตบอกว่า มี 2 ส่วน คือ ส่วนของชุมชนถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง มีคนในชุมชนให้ความสนใจ เข้ามาร่วมคิดแยกขยะบ้าง ส่วนของโรงเรียนก็พบว่า ตอนนี้สะอาดมากขึ้น ภาพเด็กตัวเล็กๆ ที่แย่งกันเก็บขวดน้ำกลายเป็นกิจกรรมที่ครูอาจารย์ต่างชื่นชม และเด็กๆ เองก็เกิดความภูมิใจในตัวเอง”

เราก็จะได้เงินเยอะ แต่ตอนนั้นก็มีผู้ใหญ่บางคนที่ไม่เข้าใจว่าเราจะเก็บไปทำไม คิดว่าบ้านเราคงไม่มีจะกิน ตอนนั้นเรารู้สึกเสียใจ กลับมาร้องไห้ว่าเราทำอะไรผิด ทำให้มีความฝันว่าอยากให้ผู้ใหญ่เหล่านั้นได้เข้ามาร่วมทำงานกับเรา อยากจะทำให้เขาเปลี่ยนความคิดให้สำเร็จให้ได้ โดยถือคิดว่า “ถ้าเราแค่พูด เขาก็แค่ได้ยิน แต่ถ้าเราทำ เขาก็จะเห็นว่าเราทำได้” เราก็เลยทำมาเรื่อยๆ ตอนนี้มีผู้ใหญ่หลายคนเดินเข้ามาถามพ่อกับแม่ว่าลูกทำกิจกรรมเก่ง สอนลูกอย่างไร พ่อแม่ก็ภูมิใจ เราเองก็ภูมิใจ”

ด้าน อนุชาต มิ่งขวัญ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ กล่าวถึงการทำงานของกลุ่มเด็ก ๆ ว่า การทำโครงการเพื่อชุมชนเช่นนี้ เรื่องใจ ความผูกพัน และความสามัคคีจะต้องมาก่อน สำหรับเด็กกลุ่มนี้เห็นได้ว่าพวกเขามีพัฒนาการในการทำงานที่ดีขึ้นมาก ทั้งด้านการบริหารจัดการทั้งคนและงบประมาณ แต่ที่ดียิ่งที่สุดคือพวกเขามีทัศนคติที่ดีต่อชุมชนมากขึ้น เกิดความรักความผูกพันกับชุมชน สามารถเข้าไปเชื่อมร้อยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาล โรงเรียน ชุมชน และอีกหลายภาคส่วนให้เข้ามาร่วมมือกันทำงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชุมชนจะได้รับประโยชน์จากโครงการนี้แล้ว ในส่วนของโรงเรียนเองก็ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้เต็มที่เช่นกัน เพราะเด็กทั้งโรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการธนาคารขยะมากขึ้น แม้ครั้งแรกจะเริ่มจากเด็กมัธยมศึกษาที่นำขยะมาขาย แต่ตอนนี้เด็กประถมศึกษาเริ่มเห็นความสำคัญและอยากเข้าร่วม และยังมีเด็กอนุบาลที่ครูผู้สอนดึงเข้ามาร่วมกิจกรรมด้วย เรียกว่าเป็นโครงการเด่นของโรงเรียนเลยทีเดียว ที่เหลือก็แค่ต้องพัฒนาสถานที่รับซื้อ และเชื่อมโครงการสู่ชุมชนให้เข้มแข็งมากขึ้นเท่านั้น

“เมื่อผู้ใหญ่หลายคนในชุมชนเริ่มรู้จักโครงการธนาคารขยะก็เริ่มเข้ามาพูดคุย สอบถาม รวมถึงนำขยะมาขายกับโครงการธนาคารขยะ แทนที่จะนำไปขายกับรถซาเล้งที่รับซื้อถึงหน้าบ้าน ทั้งยังคอยพูดให้เด็ก ๆ มีกำลังใจทำงานมากยิ่งขึ้น”

หากถามว่าความสำเร็จของโครงการนี้เป็นอย่างไร ครูอนุชาตบอกว่า มี 2 ส่วนคือ ส่วนของชุมชนถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง มีคนในชุมชนให้ความสนใจเข้ามาร่วมคิดแยกขยะบ้าง ส่วนของโรงเรียนก็พบว่า ตอนนี้โรงเรียนสะอาดมากขึ้น ภาพเด็กตัวเล็กๆ ที่แย่งกันเก็บขวดน้ำพลาสติกกลายเป็นกิจกรรมที่ครูอาจารย์ต่างชื่นชม และเด็กๆ เองก็เกิดความภูมิใจในตัวเอง

แม้โครงการจะจบลงไปแล้ว แต่ทักษะที่เยาวชนกลุ่มนี้ได้เรียนรู้จะเป็น “บทเรียน” ที่มีค่า ที่พวกเขาสามารถนำไปใช้ในการทำงาน และการดำเนินชีวิตได้ทุกเมื่อ อีกทั้งการส่งงานต่อให้กับเยาวชนรุ่นน้องในช่วงที่ผ่านมาก็ทำให้โครงการยังคงดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง จนตอนนี้ปรีกคือ “ชุมชนสะอาด ปราศจากขยะ” และเมื่อชุมชนนำอยู่ ความสุขก็ตามมา

ผลจากความมุ่งมั่นในวันนั้น จึงส่งผลให้วันนี้ทุกคนในชุมชนได้เรียนรู้ว่า “ขยะมีค่ามากแค่ไหน”

และที่สำคัญเด็ก ๆ ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ของชุมชนได้เข้ามา “สานพลัง” ร่วมสร้างสรรค์ให้ “ปรีก” ตำบลเล็กๆ แห่งนี้อายุยืนมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนพัฒนาศาสตร์มูลนิธิ โครงการพัฒนากิจการธนาคารขยะ กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลปรีก

นางสาวรุ่งอรุณ ปานนพภา
นางสาวกมลรัตน์ หมดเลียด
นางสาวดาราวรรณ หิมะลิ๊ะ
นางสาวนันทา ประสารวรรณ
นางสาวนุศรา มาลีนิ

ที่ปรึกษาโครงการ: อาจารย์อนุชาต มิ่งขวัญ